

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxíu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falcha.

Canet de Fals

A la dècada dels seixanta, un cop passades les angoixes de la postguerra, va renèixer entre la classe treballadora del nostre país l'antic anhel de "la caseta i l'hortet", actualitzat però, amb noves formes a causa de la influència del mode de vida americà, divulgat sobretot gràcies a les pel·lícules. Fa fer aparició el miratge de la ciutat-jardí, com a model residencial a l'abast de tothom. Promotors urbanístics, amb més o menys escrúpols, atents a la demanda creixent, van fer aparèixer en pocs anys centenars d'urbanitzacions arreu del país, especialment en el litoral.

Aprofitant la manca de normativa i la laxitud de les administracions, les urbanitzacions es van construir sense cap control en terrenys rurals, buscant espai natural i sòl barat. Aquest model de poblament era inadequat per a Catalunya, ja que en un territori tan accidentat com el nostre, calia fer unes obres d'urbanització considerables. En general, aquestes inversions no es van fer, la qual cosa va fer possible l'aparició de zones urbanes amb mancances de tots tipus, una problemàtica que en certs casos s'ha anat arrossegant fins avui.

El 1961 hi va haver un primer intent de fer una urbanització a Fals, però no va reeixir. Joan Sala Gamisans i Emili Señal Serra, de Manresa, van presentar a consideració de

l'Ajuntament un projecte per a construir "una Ciudad Jardín con destino a fines de setmana", en una finca que havien comprat entre els Km 5'1 i 5'3 de la carretera de Sant Joan a Calaf. A la part de la riera estava prevista la plantació d'abundants arbres, una piscina, i un "merendero", mentre que a la part de dalt de la carretera, estaven projectades 40 parcel·les i zones ajardinades. Segons el projecte, *...Las construcciones serán sólidas, con materiales de calidad, prohibiéndose la construcción de chabolas, barracones y similares...* El nom que van escollir els promotors era "La Carolina. Urbanización Riera de Fals". Per motius que desconeixem, el projecte no va tirar endavant.

Lluís Canet Foix

La història de la urbanització o nucli de població de Canet arrenca el 7 de maig de 1963, el dia que l'amo del mas Massana, Miquel Massana Bach, va vendre's una part important de la seva propietat, el tros comprès entre la riera de Fals i la masoveria coneguda amb el nom del Pla de la Vila. La terra no era gaire interessant des del punt de vista productiu, ja que consistia en un solell pedregós cobert de bosc esclarissat.

El comprador va ser Lluís Canet, un constructor d'obres amb molta iniciativa. Segons els papers oficials en va pagar 825.000 pessetes, una quantitat de diners important a l'època, però baixa en relació amb l'extensa superfície de terra que va adquirir. No tots els diners van anar a parar al Massana, sinó que una bona part van servir per cancel·lar dues hipoteques que gravaven la finca. El Canet no és que fos una persona rica, però tenia recursos i, sobretot, un soci capitalista; el Manuel Armillas Jaime. Més endavant, com veurem, va comprar més terra al Massana, a qui anava pagant, a mida que venia parcel·les, amb diners en efectiu i lletres.

Lluís Canet Foix era natural de Castellar i residia normalment al carrer Numància de Barcelona. A la dècada

dels 60 es va dedicar a especular amb terrenys i va crear una urbanització a Monistrol de Calders i una altra a Castelltgalí. També va comprar en una subhasta les ruïnes del castell de Montfalcó Murallat, que li feien gràcia perquè era un enamorat de la història. Segons conten els que el van tractar, era una persona de conversa amena i amb interessos culturals amplis. Es diu que fins i tot havia escrit un parell de llibres.

Quan va engegar el projecte de Fals va obrir una oficina a Manresa, sobre la Cafeteria Las Vegas, on despatxava cada dijous. Els dies que venia a Fals posava al Molí de Boixeda i es desplaçava en un cotxe descapotable. Quan ell no hi era, Agustí Franch, un parent seu, s'encarregava dels assumptes.

Ben aviat el Canet va posar en marxa els seus plans per urbanitzar la finca que havia comprat, a l'estil de les urbanitzacions que començaven a proliferar com bolets per tota la geografia catalana.

Per fer publicitat de la futura urbanització, el promotor va organitzar un campionat de MotoCross que va ser molt concorregut. Els carrers de la urbanització els traçava a ull el Canet, i qui els obria era Francesc Casas de cal Tico Vell, amb una tragella arrossegada pel tractor. Els paletes Valentí Vall i Lanza van construir alguns trams de vorera i algunes infraestructures elementals.

Mentrestant la venda de parcel·les anava a bon ritme. Les primeres les van comprar persones de l'àrea d'influència de Manresa, però més tard els compradors van venir de la zona del Vallès i altres llocs. El Canet va fer algunes promocions a peu de carretera, amb ofertes de l'estil "compri'n una i n'hi regalem una altra", també va organitzar autocars gratuïts, rifes i altres mètodes de promoció molt innovadors. Les primeres parcel·les se solien vendre al preu de 1 pesseta i 50 cèntims el pams quadrat, al comptat o amb lletres.

La majoria de les parcel·les no van ser venudes amb intervenció d'un notari, sinó mitjançant un contracte privat, i en alguns casos, verbal. Va passar també que alguna parcel·la va ser venuda dues vegades, per error, a persones diferents. Els embolics i les males pràctiques dels primers temps són la causa principal de les dificultats que hi va haver posteriorment per endreçar i dignificar aquest nucli de població.

Amb els primers ingressos, el Canet va fer construir una piscina i un restaurant, elements cabdals per l'èxit d'una urbanització.

El novembre de 1964 va aconseguir que el Govern Civil li autoritzés l'obertura del restaurant, perquè *...dicho establecimiento reúne las debidas condiciones de seguridad, comodidad e higiene, y no esta situado cerca de ningún sanatorio antituberculoso...*

El mateix any va constituir una "Asociación Parcelaria de Canet de Fals" i va enviar una còpia dels estatuts a l'Ajuntament. El 27 de març de 1965 va presentar una sol·licitud oficial per urbanitzar la finca, batejada amb el

Vista des del Pla de Fals

nom de Canet de Fals. L'Ajuntament va ser receptiu a la iniciativa del promotor amb els següents arguments: *...el Ayuntamiento considera que este plan sería muy beneficioso para el engrandecimiento de esta localidad una vez se llegara a urbanizar, destinando dicha finca en solares edificables y lugares recreativos como zona veraniega...*, però va contestar que per donar el vist i plau a la urbanització calia la pertinent autorització governativa. Els tràmits van seguir el seu curs i l'abril de 1966, el Canet va aconseguir una llicència per fer algunes obres a la urbanització, a condició que presentés un Pla Parcial. El problema era que el municipi no estava dotat de Pla General i, per tant, no es podia avançar. Com que l'Ajuntament no tenia capacitat econòmica, es va demanar al Canet que fes una aportació voluntària de 40.000 pessetes.

L'Ajuntament, mentrestant, observava irregularitats urbanístiques, però no feia o no podia fer gran cosa per evitar-les. El maig de 1967 va notificar al promotor que s'estaven construint cases, barraques i pistes sense permís, i que aturés les obres.

L'octubre de 1967 el Canet va adquirir a l'amo del mas Massana la totalitat de l'heretat del Pla de la Vila, d'unes 65 hectàrees d'extensió. Una part important de la finca estava formada per uns plans de terra bona per conrear, que tot seguit va revendre a Joaquim Agut, la seva muller Carme Sanz Alegre i els seus fills Joan i Eduard Agut Sanz. Aquestes 40 hectàrees de terra, en bona part camps de sembradura, van passar a unir-se al patrimoni del mas Serra. El Canet es va reservar el drets sobre un pou que s'havia de perforar a la part del Gorg Negre, mentre que l'Agut va obrir un nou camí que comunicava amb la carretera asfaltada.

El negoci que va fer el promotor va ser rodó, perquè amb les 26 hectàrees de bosc restants va poder ampliar la urbanització. El projecte que va redactar era ambiciós. Contemplava dos sectors; el superior, "l'anura boscosa de belleza bucólica", permetia una disposició de carrers en quadricula, i va ser batejat amb el nom de "Condado de Fals"; mentre que el sector de baix situat al vessant de la riera, "de topografia algo movida" va mantenir la denomi-

nació de "Canet de Fals". En el projecte hi havia un parell de piscines, diversos camps de tenis, un mini-golf, un supermercat, i un bar amb pista de ball. L'entorn de la urbanització era idíl·lic: *...el terreno boscoso, con pinos, olivos y encinas, de ellas varias centenarias, ofrece prodigalidad en fuentes y manantiales absolutamente potables que hallan su culminación en la conocida "Font de la Tosca", lugar propicio para excursiones por su belleza agreste que se ha conservado virgen de cualquier adulteración...* Referent a l'estil arquitectònic dels edificis, el Canet va establir el següent: *Para no romper la estética del paisaje y la tradición de lugar, se harán de acuerdo con una arquitectura rústica catalana, no imponiéndose sin embargo a los particulares.*

El novembre de 1968 es va aprovar provisionalment el Pla General, i el juny de 1969, el Canet va presentar els plànols, elaborats per l'enginyer industrial, J. Canals Casabó. El 2 d'agost de 1969 va sortir publicat al BOE el Pla Parcial, que va ser aprovat provisionalment per l'Ajuntament en el ple del 30 de desembre de 1972. El setembre de 1973 es va concedir la primera llicència municipal d'obres per fer un xalet. Els Plans presentaven però, molts defectes, i el desembre de 1973 la "Sección de Urbanismo y Vivienda" de la Diputació va aturar-ne la tramitació. Des de llavors, i durant molts anys, Canet de Fals va estar en el llim de la legalitat.

Mentre la urbanització anava creixent, alguns parcel·listes descontents amb la manera de gestionar-ne el desenvolupament es van organitzar en una empresa anomenada "Sociedad Anònima de Propietarios de Canet de Fals". El promotor va cedir-los un lot de 113 parcel·les a canvi de l'obligació d'urbanitzar el conjunt. Al Canet encara li quedaven algunes parcel·les, que va anar venent directament o a través d'una agència immobiliària. Els socis de la societat de propietaris van invertir els beneficis de la venda de les parcel·les en construir la zona esportiva del sector de dalt, i en obres d'infraestructura, com portar l'aigua i la llum. Posteriorment aquesta associació va cessar la seva activitat i va cedir el terreny que li quedava a l'Ajuntament, convertint-se així en espai públic.

Aleshores es va crear una associació de veïns o associació de parcel·listes, amb la finalitat de dotar la urbanització de totes les infraestructures necessàries i aconseguir la legalització dels edificis construïts sense permís.

El Canet encara va fer una tercera compra de terra al Massana. Associat amb Jaume Armillas es va quedar tota la part que anava del vessant dret de la Riera de Fals fins a les quintanes del mas Massana. Alguns trossos grans de la finca van ser venuts als propietaris veïns. Així el 1967 va vendre's 5 hectàrees de bosc a Antoni Garriga, de cal Tico Nou. El 1969 un tros a costat del Molí de Fals a Salvador Esquius, de Sant Joan de Vilatorrada, per fer-hi una granja de porcs, i un altre tros a Rafael Cruz, de Badalona. Durant els darrers anys, el Canet i els seus successors han seguit venent més terra cada vegada que han trobat un comprador interessat.

Canet de Fals ha canviat molt amb els anys i el seu creador no ho reconeixia. Les parcel·les s'han anat omplint de cases i el nucli s'ha anat omplint de residents permanents. Ha passat de ser una urbanització de cap de setmana a convertir-se en una veritable població. Els tripijocs del promotor de la urbanització i la desídia de les administracions van deixar com herència un nucli mancat de serveis i amb greus problemes mediambientals, estructurals i legals, fins que, després de moltes reclamacions dels

veïns, l'Ajuntament va posar fila l'agulla i el 1997 es va començar a elaborar un pla de reparcel·lació i un projecte d'urbanització, que va haver de superar molts problemes. El 2006 es va iniciar l'edificació d'un consultori mèdic i hi ha prevista la construcció d'una escola bressol i altres equipaments. Les obres de pavimentació dels carrers, l'enllumenat i el clavegueram es van iniciar finalment a començaments de 2007.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals,
Associació Cultural i Recreativa de Fals

COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa,
Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les Escoles s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368194
Fax.: 938368147

Juliol de 2007, número 38
El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.